

מי קבור בקברי הצדיקים הגדולים בגליל וכיצד מנעו במירון את בואו של המשיח

מנצע נטיעת קברים

ומעלה את המתה הדתי שהוא המתח של נכונות מתמדת לעמוד בסבל. אחרי הדוגמה של מערת האריה בירושלים, שהיא מעין גולת כותרת בתגליות הקברים של ד"ר ש. ז. כהנא, באו עוד דוגמאות, כמו למשל הדוגמא של קבר אסתר המלכה בברעם. מאיפה יודעים שזה קבר אסתר המלכה? פשוט: שם המקום הוא ברעם, אבל מתקבל על הדעת שהשם האמיתי היה פרעם ואם זה פרעם או התפתח בהדאי מ' פורים ופורים זה אסתר המלכה. אבל בי עניין הזה היו לכהנא קצת הסתייגויות מפני שדווקא קבר אסתר המלכה זה לא דבר שהוא בעצמו פיתח, אלא מסורת אצל תושבי צפת. בנוקדה זו הדגיש הד"ר כהנא, שהוא לא כליכך מטפל בקברות של נשים צדקניות, אף-על-פי שיש כמה מהמין הזה, כמו למשל קבר ציפורה אחות משה, ועוד. הוא לא מטפל בזה מפני שהוא לא רוצה

אם אין האמת ההיסטורית מדגימה את הד"ר כהנא, אין זאת אומרת, שאין לו דאגות אחרות. הנה, למשל, ישנה הדאגה הכספית. מאז שהתחילו לגלות קברים ולהקים מצבות, הוציאו סכום של 1.103.544 לירות, נוסף על תקציב שנתי של 36.000 לירות להחזקה שוטפת. בכסף זה, שהצליחו לחלץ בקושי מידיו של אשכול, לא הספיקו לטפל אלא בשלושים וכמה קברי צדיקים, בו בזמן שברשימה המלאה שעליה עובד הד"ר כהנא כבר כמה שנים, מצויים כבר 500 מקומות קדושים. וזה, כמובן, לא ה' סוף, מפני שיש עוד מקורות שלא הספיקו לקרוא. הדאגה הכספית היא דאגה רצינית מאוד, מפני שאכן נפתח פתח להפלייה. הרי לא ייתכן להקים קבר לצדיק אחד ולהגיד לשני שיחכה עד שיהיה תקציב? הדאגה אחרת, לא פחות מזה, היא הדאגה לשחייהמסקל בין צורכיהמסורת וצורכי

ככה, הרי שלא יהיה לדבר הזה סוף. אחרי שמיצינו קצת מהפרובלימות של העבר וההווה, נשאר עוד לפרוש קצת מתכ- גיות העתיד. הרבה פרטים על תכניות ה' עתיד לא נמסרו לי מפני שעוד לא הכל ברור, ביחוד לא התקציב. מה שכבר סוכם הוא, שיקימו בקרוב מצבה נאה על קברו של המצביא העברי הדגול בניה בן יהוידע בביריה. זה באמת יהיה הידוש גדול, מפני שעד עכשיו טיפלו רק בקברי צדיקים. על מצביאים לא חשבו כלל. אבל השנה היא שנת הבר-מצחה של המדינה ומגיעה לה מתנה מטעם משרד החרות, ואין היום מתנה נאה מגילוי עצי מות או קבר של מצביא יהודי גדול. משי מה זה, שממילא חשבו להוציאה לפועל, נודרזה קצת בגלל גלוי עצמותיו של בר- כוכבא בנחל חבר, עליידי משלחתו של ידן, כי הלוא תהיה זו בושה גדולה לציבור

אולי אתם לא מרגישים את זה, אך ארץ ישראל, שהיתה פעם ארץ זבת חלב ודבש, וכך היא גם מופיעה בסרטים, הולכת ומתחסה בקרונם דק של קברים. הקברים צצים במהירות מסחררת אחד אחרי השני, ויש מקו שלא בגליל, שהקברים שם כליכך סמיכים, אדם לא מנוסה שיראה את הקברים ה' טריים האלה, יכול לקבל את הרושם שיש מגפה בגליל והתושבים מתים כמו זבובים, וכבר אין מקום בבית-הקברות. רושם זה הנו בלתי נכון לחלוטין ואת זה אני אומר לכם על אחריותי מפני שלא ראיתי אף ליהיה אחת. בדקתי גם את הקברים ומצאתי שאין אלה קברים סתם אלא קברים של קדושים וצדיקים מימים עברו, מלפני אלפיים שנה. כמו, למשל, הקבר של ר' אבא חלפי תא. רבי ישמעאל כהן גדול, חוני המעל, רבן גמליאל, ר' שמעון שזורי ור' שמעון בן אליעזר, ר' אושעיה בן סירה, אסתר המלכה, שמעיה ואבטליון, ר' לוי בן סיסה, ר' יוסי הגלילי ועוד הרבה צדיקים טובים וחזילים שאנו מכירים אותם מהחומש, מהגמרא והמאניקלופדיה העברית. כשראיתי את המוני הקברים, את מהירות צמיחתם ואת הדיק הרב בשם ובמקום, הייתי מלא התפעלות. תארו לכם שעברו אלפיים שנה וכל האנשים כבר מתו, והנה בא זה שאחראי על העניינים ומציב את ה' קבר החדש בדיק במקום שצריך, וכל קבר ממש קולע לבול. האין דבר זה נותן לכם הרגשת התרוממות בלב? הלכתי איפוא, למשרד החרות, ושאלתי מיהו האיש שאל זהוה אפשר להצמיד את המדאליה, שאפילו הקמזנים הגדולים ביותר יסכימו שמגיעה לו. כשבאתי ושאלתי, ענו לי כולם במק הלה שמיפעל זה הוא מעשה-ידיו של איש אחד ויחידיו והוא המנהל הכללי של המשי' רד, הד"ר ש. ז. כהנא.

הרמתי את השפופרת וצלצלתי לד"ר ש. ז. כהנא וקבעתי עמו פגישה למחרת היום, והדבר הראשון ששאלתי אותו באותה פגי' שהיה, אם זה באמת נכון שהוא האיש שהמצביא את קברי הצדיקים בגליל? על זה ענה לי הד"ר כהנא שתגליתיו אינן כוללות רק קברי צדיקים, אלא כל מיני מקומות קדושים כמו מערות, חורבות ושרידי בתי כנסת, ויחד עם זאת העיר לי שאין הוא ממציא ולא מפברק שום דבר, כי כל המקר מות הקדושים וכל הקברים מתגלים לו בתוך ספרים עתיקים או מפי העם, ואין כאן שום המצאה כלל. מה שהוא כן יכול לזקוף לזכותו, זה, שכאשר מתגלה, או מאותר מקום כזה, הוא דואג מיד שיתחילו לטפל בזה ולא להזניח אותו, כדי שישכח שוב כמו שנשכח במשך אלפי שנות גליל' תנו, ולדוגמא סיפר לי הד"ר כהנא כיצד גילה את מערת האריה בירושלים.

לפני איהו עשר שנים בא אלי האדריכל גולדשמיט, שהוא גם ארכיאולוג, והתחיל לשפר את גן ממילא הנמצא בחסותי. והנה הוא בא ואומר לי שמצא שם במערה את הכתובת CAVE LEONIS שפירושה בלאטינית מערת האריה. כששמעתי את זה, נזכרתי פיתאום, שקראתי על מערת האריה בכל מיני מקומות. יש מקורות ואתה גם יכול לקרוא את זה בספר המסעות של יערי, שכתוב שם, שליד הבריכה יש מערת ה' אריה וקברות הצדיקים שהרגו אנטיוכוס אפיפאנס והרומאים. כשנזכרתי, אמרתי ל' גולדשמיט שנוצא לשם. יצאנו והתחלנו לח' פור וגילינו — ליד קברות המוסלמים — קברות יהודיים, הדומים לקברות הסנהדרין. גם גולדשמיט, כשהצויץ לתוך המערה, אמר שזה מזכיר לו גוב של אריות. אז זה בטח יכול להיות שפה היה מקום שהרומאים שמרו בו את האריות, שבביל הקירקס שלהם ר' זרקו לשם את היהודים שפספו. ודע לך שקבר הזה יש ערך חינוכי גדול. גוב ה' אריות מחנך את הנוער להקרבה עצמית

קברו של ר' אבא חלפתא בכפר חנניה, שבא למלא את מקום קברירחל הנמצא כידו זרים

להיות לצחוק בעיני אנשים שיגידו כאילו הוא מגזים וממציא יותר מדי קברים. הנה, למשל, הוא גילה את קיברם של אבן גביר, רול, אבן עזרא ויהודה הלוי בכפר ככיר שבגליל, וזה עניין קשה מאוד, מפני ש' באים אנשים ואומרים שאין זה יכול להיות שאבן גבירול ואבן עזרא נקברו בגליל, הלא ידוע שהם מתו בספרד? ועל זה באמת היה הד"ר כהנא במבוכה אלא שבעניין המבוכה שלו יש קצת חילוקי-דעות, כי בפני אנשים אחרים, שאינם כותבי העולם הזה, לא היה ד"ר כהנא במבוכה כאשר סיפר שקיברם של אבן גבירול, אבן עזרא ויהודה הלוי נמצא בככיר.

כאן הגענו לאחת הנקודות החשובות ביו' תר והיא מידת האמת ההיסטורית והמדעית במיבצע נטיעת הקברים. על זה אמר ד"ר כהנא, שכל זה באמת לא חשוב, מפני שמה שחשוב, זה מה שהעם מאמין. סוף סוף, מה זה אמת? אמת זה מה שמאמינים בזה שזה אמת אף-על-פי שיותר לא התפלפלו כאן, חשבתי על זה אחר-כך בבית, שלמע' שיה זה יוצא כך, שכל זמן שד"ר כהנא לא גילה את הקבר ולא הקים עליו מצבה ולא כתב עליו את השם, אין בעצם לעם במה להאמין.

השעה. הנה, היה שער אחד במירון שנטה לפול ואם היה נופל, יכול היה לסכן חיי אדם. הביאו טפסן מצפת ואמרו לו לצקת תמוכות בטון, שיחזיקו את השער. כשהת' חילו לצקת את הבטון באו החסידים והקי' מו שערוריה, מפני שעל השער הזה יש מסורה. האומרת, שביום שיתמוטט השער, יבוא המשיח. עכשיו באים ויוצקים בטון שהשער לא יפול. כלומר? מונעים בכוחת' תחילה את בוא המשיח!

אתם יכולים לתאר לעצמכם את מצבו של ד"ר כהנא? אם לא יחזקו את השער הוא עלול להתמוטט על ראשו של משהו, ואז ד"ר כהנא יהיה אחראי. ואם יחזקו את השער, יתעכב בואו של המשיח והד"ר כהנא שוב יהיה אחראי! אני מוכרח להגיד לכם, שלד"ר כהנא יש עצבים של ברזל אם הוא מחזיק מעמד. אני הייתי כבר משתגע מדא- גות כאלה מזמן. ויש גם דאגות נוספות. מחוץ לד"ר כה' נא המגלה מקומות קדושים, יש גם יהודים אחרים המגלים מקומות קדושים והנה הם באים ואומרים שגילו את מקום מגוריו של הארי' הקדוש ולא ביתו של ר' יוסף קארו בצפת. מה יהיה עכשיו? אם יתנו לכל אחד ואחד לבוא ולגלות מקום קדוש, סתם

הדתי אם ישאיר לחופשיים גלוי עצמות מצביאים והוא יתעסק לו רק עם הצדיקים. אחרי שיגמרו את הקמת המצבה על קיב' רו של בניה בן יהוידע ינסו לעשות משהו גם בקשר לקברו של אבנר בן נר, אבל זו תהיה משימה קשה, מפני שלפי המקורות המצויים היום בידי ד"ר כהנא, נמצא הקבר בחברון שהיא כידוע בשטח ירדן; אבל על זה יש נתמה אחת: אם יעמיקו לקרוא יגלו בחדאי מקור חדש הקובע את קברו של אבנר בן נר בישראל, וכך תבוא הישר עה.

לא מסרתי לכם עד עתה אלא חלק קטן מהאינפורמציה שקיבלתי מפיו של הד"ר כהנא ומהרשמים שאגרתי בסיוור הגלילי, מפני שקצר המצע מהשתרע ואם מתחילים לדבר, אין לדבר סוף. העיקר הוא שהמצב מעודד, מפני שנכחים לדעת, שיהודי בין שהוא חי ובין שהוא מת, אינו הולך ל' איבוד בארץ-ישראל.

כה אמר טוסבראהינדי

מה שמשעמם לך לקרוא, אל תכתוב לאחרים.